

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av energieffektivitetslagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av energieffektivitetslagen (RP 170/2024 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Eriika Melkas, arbets- och näringsministeriet
- militärjurist Katriina Härmä, Huvudstaben
- direktör Heikki Väisänen, Energimyndigheten
- ledande expert Kati Ruohomäki, Finlands näringsliv rf
- juridisk chef Marko Lahtinen, FiCom rf
- styrelseledamot Eero Lindqvist, Finnish Data Center Association ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Suomen Erillisverkot Oy
- Telia Finland Oyj
- Finlands förnybara rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att energieffektivitetslagen ändras.

Propositionen syftar till att genomföra en ändring av EU:s direktiv om tillsynen över datacentralers energieffektivitet.

Enligt förslaget ska datacentraler med ett installerat it-effektbehov på minst 500 kilowatt åläggas att göra vissa uppgifter om sig själva tillgängliga för allmänheten. I lagen tas det dessutom in bestämmelser om Energimyndighetens rätt att få upplysningar och utföra inspektioner.

Lagen avses träda i kraft den 30 december 2024.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Genom propositionen genomförs den ändring av energieffektivitetsdirektivet som ålägger datacentraler att göra vissa uppgifter om sig själva tillgängliga för allmänheten. Bakgrunden till ändringen är datacentralernas stora energiförbrukning och en strävan efter att öka deras energieffektivitet.

Ekonomiutskottet anser att de föreslagna bestämmelserna till centrala delar är motiverade för genomförandet av direktivet. Ekonomiutskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande ändringar och kommentarer.

Enligt uppgift till utskottet innehåller artikel 12 i direktivet och dess bilaga VII handlingsutrymme som gäller dels huruvida också mindre datacentraler än de vars installerade it-effektbehov är minst 500 kilowatt ska omfattas av regleringens tillämpningsområde, dels på vilket sätt de datacentraler som regleringen omfattar ska offentliggöra de uppgifter som krävs. Värt att notera är dessutom att förteckningen i bilaga VII över uppgifter som ska göras tillgängliga inte är uttömmande utan utgör endast ett minimikrav. I propositionen föreslås det att den i direktivet föreskrivna storleksbegränsningen ska beaktas.

Utöver de begränsningar som direktivet tillåter föreslås det att det nationella genomförandet avgränsas så att det i lagen endast förutsätts att datacentralerna offentliggör vilket landskap de är belägna i. Ekonomiutskottet instämmer i utgångspunkten för bestämmelserna och anser att Finland av orsaker som hänför sig till försvaret och områdessäkerheten inte bör tillåta att uppgifter offentliggörs i den omfattning som direktivet förutsätter. Enligt artikel 346.1 a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska ingen medlemsstat vara förpliktad att lämna sådan information vars avslöjande den anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen. Artikel 3 har ansetts medge den nu föreslagna nationella avgränsningen.

Ekonomiutskottet anser att den utgångspunkt som framfördes vid utfrågningen av sakkunniga är att de lagstadgade kraven på skyldigheten för datacentraler att offentliggöra uppgifter inte får äventyra säkerheten i samhället, den kritiska kommunikationen eller infrastrukturen. Noggranna uppgifter om geografiskt läge och förhållanden är centrala informationskällor för aktörer som av någon anledning på kort eller lång sikt vill skada det finländska samhället.

Kravet på öppenhet i fråga om information kan innebära en utmaning för myndigheternas verkliga förmåga att skydda samhället mot direkta eller indirekta hot och risker. Ekonomiutskottet anser att det är viktigt att skydda den information som lämnas ut om datacentralerna i fråga om sådana aktörer vars särskilda kärnuppgift är att skydda funktioner som är kritiska för statens funktionsförmåga.

Enligt uppgift till ekonomiutskottet har man vid beredningen av förslaget strävat efter att finna en balans mellan å ena sidan säkerhetsaspekten och å andra sidan kraven i energieffektivitetsdirektivet. Sakkunniga har dock lyft fram ett behov av att ytterligare precisera lagstiftningen så att datacentraler som betjänar säkerhetsmyndigheternas operativa verksamhet inte omfattas av skyldigheten att offentliggöra uppgifter. Ekonomiutskottet föreslår vissa preciseringar till denna del på det sätt som beskrivs nedan.

Betänkande EkUB 22/2024 rd

DETALJMOTIVERING

29 f § Uppgifter om datacentraler. Utskottet föreslår att det i bestämmelsen tas in ett omnämnande av tillhandahållandet av samhällets vitala funktioner. Syftet med ändringen är att säkerställa att datacentraler som betjänar säkerhetsmyndigheternas operativa verksamhet inte omfattas av skyldigheten att offentliggöra uppgifter. Den i propositionen föreslagna bestämmelsen behöver preciseras, eftersom också andra funktioner än tryggheten av den territoriella integriteten kan vara bundna till sådana väsentliga säkerhetsintressen som avses i artikel 346.1 a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Ett exempel på de aktörer som i och med utskottets tillägg inte omfattas av skyldigheten att offentliggöra uppgifter är de myndigheter och andra aktörer som avses i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015). I lagen föreskrivs det om säkerställande av att den kommunikation som samarbetet mellan de myndigheter som är viktiga med tanke på säkerheten i samhället förutsätter, är störningsfri och obruten. Det gäller till exempel Suomen Erillisverkot Oy. Ett annat exempel är också Suomen Huoltovarmuusdata Oy, som lyder under Försörjningsberedskapscentralen och som är ett statligt bolag som äger datorhallskapacitet.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

*Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 170/2024 rd med ändringar.
(Utskottets ändringsförslag)*

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av energieffektivitetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i energieffektivitetslagen (1429/2014) 2 § 4 punkten och 3 § 23 punkten, sådana de lyder, 2 § 4 punkten i lag 1338/2016 och 3 § 23 punkten i lag 787/2020, och
fogas till 2 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1338/2016, en ny 5 punkt, till 3 §, sådan den lyder i lag 787/2020, en ny 24 punkt och till lagen ett nytt 5 b kap. som följer:

Betänkande EkUB 22/2024 rd

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på

-
- 4) statliga centralförvaltningsmyndigheter som avses i 3 § 22 punkten när de upphandlar produkter, tjänster och byggnader på det sätt som avses i 5 a kap.,
5) datacentraler.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

23) *ffjärravläsbarhet* en mätarens egenskap som gör det möjligt att utanför en byggnad via ett kommunikationsnät avläsa de uppgifter som registrerats i mätaren,

24) *datacentral* en sådan datacentral som avses i punkt 2.6.3.1.16 i bilaga A till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 om energistatistik.

5 b kap.

Datacentraler

29 f §

Uppgifter om datacentraler

Ägaren eller operatören av en sådan datacentral med ett installerat it-effektbehov på minst 500 kilowatt som är verksam på finskt territorium ska på sin webbplats offentliggöra vilket landskap datacentralen är belägen i. Om datacentralen flyttas till ett annat landskap ska uppgiften om det nya landskapet offentliggöras senast den 15 maj året efter ändringen.

Bestämmelserna i 1 mom. tillämpas inte på datacentraler som används inom försvaret, vid övervakningen och tryggheten av den territoriella integriteten eller inom befolkningsskyddet **eller vid tillhandahållandet av samhällets vitala funktioner**. På begäran av ägaren eller operatören av en datacentral ska Energimyndigheten yttra sig om huruvida datacentralen omfattas av tillämpningsområdet för denna paragraf. Innan Energimyndigheten yttrar sig ska den begära yttrande av försvarsministeriet och, om det vid datacentralen finns verksamhet som är av betydelse med tanke på befolkningsskyddet, av inrikesministeriet.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte information som avses i 2 § 1 punkten i lagen om företagshemligheter (595/2018).

Betänkande EkUB 22/2024 rd

29 g §

Tillsynsmyndighetens rätt att få upplysningar av datacentraler

Trots sekretessbestämmelserna har Energimyndigheten rätt att av datacentraler få sådana upplysningar som är nödvändiga för tillsynen över efterlevnaden av denna lag. Energimyndigheten får till de i 29 f § 2 mom. avsedda ministerier som lämnar yttranden ge de upplysningar som behövs för att lämna ett yttrande.

29 h §

Myndighetens rätt att inspektera datacentraler

Energimyndigheten har rätt att få tillträde till de lokaler, utrymmen och områden som hör till de datacentraler som omfattas av tillsynen, om detta är nödvändigt för tillsynen enligt denna lag, och att utföra inspektioner där och vidta andra åtgärder som tillsynen förutsätter. Tillsynsåtgärderna får dock utsträckas till sådana utrymmen som är avsedda för boende av permanent natur endast om det finns anledning att misstänka att ett brott enligt 16 kap. 8 § i strafflagen (39/1889) har begåtts och inspektionen är nödvändig för att utreda de omständigheter som är föremål för inspektionen.

När Energimyndigheten utför en inspektion har myndigheten rätt att omhänderta handlingar och annat material som tillhör datacentralens ägare eller operatör, om det är nödvändigt för att syftet med inspektionen ska uppnås. Materialet ska återlämnas så snart det inte längre behövs för inspektionen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Den uppgift om landskapet som avses i 29 f § i denna lag ska offentliggöras senast den 31 december 2024.

Betänkande EkUB 22/2024 rd

Helsingfors 3.12.2024

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Sakari Puisto saf
vice ordförande Ville Kaunisto saml
medlem Noora Fagerström saml
medlem Kaisa Garedeu saf
medlem Lotta Hamari sd
medlem Antti Kangas saf
medlem Miapetra Kumpula-Natri sd
medlem Timo Mehtälä cent
medlem Matias Mäkynen sd
medlem Merja Rasinkangas saf
medlem Oras Tynkkynen gröna
medlem Sinuhe Wallinheimo saml
medlem Heikki Vestman saml
medlem Juha Viitala sd
medlem Johannes Yrttiaho vänst
ersättare Pauli Aalto-Setälä saml
ersättare Vesa Kallio cent.

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Tenhunen.